

POL-30 Kuvaja Viivi(UM)

23.02.2022

PYYDETÄÄN VAITELIAISUUTTA
Vaiteliaisuuspyyntö, kunnes asiasta
neuvoston päätös. Neuvoston päätös
asiasta tehty 23.2.2022, vaiteliaisuuspyyntö
päättynyt 24.2.2022.

Asia

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta asetetut rajoittavat toimenpiteet; uusien henkilöiden lisääminen listalle

Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden laajentaminen

Rajoittavista toimenpiteistä Donetskin ja Luhanskin alueiden itsenäisyyden tunnustamisen johdosta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

UTP 5/2014 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Venäjä ilmoitti 21.2. tunnustavansa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueet. Venäjän presidentti Putin allekirjoitti 21.2.2022 asiaa koskevat ukaasit ja parlamentti ratifioi sopimukset erillisistunnossa 22.2.2022. Venäjän päätös loukkaa Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia, kansainvälistä oikeutta ja Minskin sopimuksia. Venäjä on myös päättänyt lähettää sotilaita separatistialueille rauhanturvaamistehtäviin.

EU on asettanut pakotteita Krimin laittoman liittämisen ja Itä-Ukrainan konfliktin seurauksena maaliskuusta 2014 lähtien. Pakotteita on jatkettu ja laajennettu asteittain. Euroopan ulkosuhdehallinto on Venäjän tunnustamispäätöksen jälkeen esittänyt henkilö- ja sektoripakoteregiimin laajentamista sekä uuden, Donetskin ja Luhanskin separatistialueita koskevan pakoteregiimin luomista. Henkilöpakotteisiin ehdotetaan lisättäväksi poliittisia ja sotilaallisia päätöksentekijöitä, media- ja informaatiotoimijoita sekä taloudellisia vaikuttajia ja rahoituslaitoksia. Sektoripakotteet laajennetaan koskemaan Venäjän valtion rahoitusta ja tiettyjä pankkeja. Uudella regiimillä on tarkoitus estää kaupankäynti separatistialueiden ja EU:n välillä.

Uudet pakotteet on tarkoitus hyväksyä ja saattaa voimaan mahdollisimman nopealla aikataululla. Pakotteista saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys epävirallisessa ulkoministerikokouksessa 22.2.2022. Pysyvien edustajien komitean (Coreper II) on tarkoitus käsitellä asiaa 23.2.2022, minkä jälkeen neuvoston on määrä päättää pakotteista.

Suomen kanta

Suomi antaa Ukrainalle täyden tukensa, ml. tuki maan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle. Suomi edellyttää Venäjän pidättäytyvän sotilaallisesta toiminnasta.

Suomi tuomitsee Venäjän yksipuoliset loukkaukset Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta kohtaan. Itä-Ukrainan separatistialueiden tunnustaminen rikkoo vakavasti Minskin sopimuksia. Suomi vastaa Venäjän toimintaan osana Euroopan unionia.

Suomi pitää perusteltuna, että EU reagoi välittömästi Venäjän päätökseen tunnustaa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueet, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa. On perusteltua lisätä rajoittavien toimenpiteiden piiriin poliittisia ja sotilaallisia päätöksentekijöitä, media- ja informaatiotoimijoita sekä taloudellisia vaikuttajia ja rahoituslaitoksia, joiden katsotaan aktiivisesti tukeneen ja toimeenpanneen Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia heikentävää politiikkaa. On perusteltua estää kaupankäynti separatistialueiden ja EU:n välillä ja laajentaa rajoittavat toimenpiteet koskemaan Venäjän valtion rahoitusta ja tiettyjä pankkeja. Kyseiset pankit ovat rahoittaneet Venäjän sotilaallista ja muuta toimintaa Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilla, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa. Venäjän valtion rahoittamisen kieltämisellä estetään Venäjän aggressiivisen politiikan rahoittaminen.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n toimissa lähtökohtana ovat johdonmukaisuus, suhteellisuus ja vahva oikeusperusta. Tähän mennessä EU on toiminut johdonmukaisesti ja lisännyt Venäjään kohdistuvia toimia tilanteen niin vaatiessa. Suomi tukee EU:n toimintatapaa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii pakotteissa yhtenäisesti.

Pääasiallinen sisältö

Joulukuussa Eurooppa-neuvosto (16.-17.12.2021) vaati päätelmissään Venäjää purkamaan jännitettä ja toisti EU:n tuen Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle. Päätelmissä todettiin, että Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan olisi mittavat seuraukset, jotka sisältäisivät kumppanien kanssa koordinoituja pakotteita. Tilanne oli esillä EU:n ulkoministereiden epävirallisessa Gymnich-kokouksessa 13-14.1.2022 ja ulkoasiainneuvostossa 24.1.2022, jotka viestittivät EU:n seisovan Euroopan turvallisuuden peruseriaatteiden takana, sekä korostivat tukea Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle. Ulkoasiainneuvoston päätelmissä vahvistettiin, että EU varautuu tilanteen niin vaatiessa asettamaan Venäjän Ukrainaan kohdistuvien sotilaallisten toimien johdosta sektori- ja yksilöpakotteita, jotka on koordinoitu kumppanimaiden kanssa. Lisäksi päätelmissä todettiin, että pakotteiden valmistelutyötä on jo nopeutettu.

Euroopan unionin neuvosto päätti Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä uhkaaviin toimiin liittyvistä rajoittavista toimenpiteistä, jotka tulivat voimaan 17.3.2014 neuvoston päätöksellä 2014/145/YUTP ja asetuksella (EU) N:o 269/2014. Nämä nk. henkilöpakotteet ovat nykyisellään voimassa 15.3.2022 asti. Henkilöpakotteiden määräaikaistarkastelu tehdään puolivuositain. Tällä hetkellä pakotteiden kohteena on 193 henkilöä ja 48 yhteisöä. Pakotteiden kohteena olevien

henkilöiden ja yhteisöjen varat ja taloudelliset resurssit on jäädytetty, minkä lisäksi on kiellettyä asettaa suoraan tai välillisesti varoja tai taloudellisia resursseja näiden saataville tai hyödynnettäviksi. Pakotteiden kohteena olevia henkilöitä koskee maahantulo- ja kauttakulkukielto EU:n jäsenvaltioiden alueella.

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus edellä mainittujen Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvien rajoittavien toimenpiteiden kohdistamisesta uusiin henkilöihin ja yhteisöihin (yhteensä yli 350). Esitetyt henkilöt ovat johtavia poliittisia päättäjiä, joiden katsotaan vastanneen poliittisesta toiminnasta sekä infrastruktuuri- ja kehityshankkeista laittomasti liitettyllä Krimillä. Listalle ehdotetaan lisättäväksi merkittäviä sotilaallisia johtajia ja Venäjän armeijan kanssa merkittävää yhteistyötä tekevän Wagner-ryhmän johtoa. Ehdotus sisältää myös media- ja informaatiotoimijoita sekä taloudellisia vaikuttajia, joiden katsotaan tukeneen toimintaa. Pakotelistattavaksi esitetään myös henkilöt, jotka äänestivät Venäjän parlamentin alahuoneessa duumassa Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden itsenäisyyden tunnustamisen puolesta. Lisäksi pakotelistaukseen ehdotetaan lisättäväksi Venäjän armeijaa, puolustusteollisuutta, sotilaallista infrastruktuuria ja integraatiohankkeita laittomasti liitettyllä Krimillä rahoittavia pankkeja.

Euroopan unionin neuvosto päätti 31.7.2014 (2014/512/YUTP) asettaa rajoittavia toimenpiteitä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta (nk. sektorikohtaiset talouspakotteet) ja laajensi niitä 12.9.2014 (2014/659/YUTP). Eurooppa-neuvosto päätti 19.3.2015, että näiden toimenpiteiden voimassaolon kesto riippuu Minskin sopimusten täydestä täytäntöönpanosta. Venäjän päätös tunnustaa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueet, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa, lisää Ukrainan epävakautta, rikkoo vakavasti Minskin sopimuksia ja kyseenalaistaa niihin liittyvät neuvotteluformaatit. Tämä pakotejärjestelmä sisältää mm. puolustustarvikkeiden vienti- ja tuontikiellon, kaksikäyttötuotteiden vientirajoituksia sekä öljynetsintään ja öljyntuotantoon liittyvien tuotteiden ja palveluiden vientirajoituksia. Nämä pakotteet ovat nykyisellään voimassa 31.7.2022 saakka.

Nyt ehdotetaan, että sektorikohtaisia talouspakotteita laajennetaan niin, että kielletään Venäjän valtion, hallituksen ja Keskuspankin tai näiden puolesta toimivien henkilöiden tai entiteettien rahoitus kielto, ml. kieltäen Venäjän valtion pääsy EU:n rahoitus- ja pääomamarkkinoille, EU:n rahoituslaitoksilta osallistuminen Venäjän valtion lainoittamiseen ja Venäjän valtion arvopapereiden ostaminen.

Jäädytetään kolmen rahoituslaitoksen varat sekä kielletään asettamasta mitään varoja tai taloudellisia resursseja suoraan tai välillisesti näiden saataville tai hyödynnettäviksi. Kaikki kolme rahoituslaitosta ovat tukeneet Venäjän päätöksentekijöitä Itä-Ukrainan vakauden horjuttamisessa sekä Krimin laittomassa liittämisessä Venäjään.

Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta otettiin käyttöön rajoittavia toimenpiteitä 24.6.2014 voimaan tulleella neuvoston päätöksellä 2014/386/YUTP ja asetuksella (EU) N:o 692/2014. Tämä pakotejärjestelmä koskee Krimiin liittyvää vientiä, tuontia, investointeja sekä matkailupalveluja. Tämän pakotejärjestelmän jatkosta päätetään vuodeksi kerrallaan. Nämä pakotteet ovat nykyisellään voimassa 23.6.2022 asti.

Kuten voimassa olevissa Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta vuonna 2014 käyttöön otetuissa EU-pakotteissa, esitetään uutta aluepakoteregimiä, jolla

asetetaan vienti-, investointi- ja tuontikielto koskemaan Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilta, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa, sisältäen:

Vientirajoitukset

- liikenteen, televiestinnän ja energian alojen infrastruktuurin luomiseen, hankintaan tai kehittämiseen käytettävien keskeisten laitteiden ja teknologian vienti Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueille, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa, tai siellä käytettäväksi on kiellettyä
- öljy-, kaasu- ja mineraalivarantojen hyödyntämiseen käytettävien keskeisten laitteiden ja teknologian vienti Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueille, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa tai siellä käytettäväksi on kiellettyä
- edellä kuvattuihin toimintoihin liittyvän teknisen avun, rahoituksen ja muiden palveluiden tarjoaminen on kiellettyä
- edellä tarkoitettujen sektoreiden infrastruktuuriin liittyvien välittäjä-, rakennus- ja insinööripalveluiden sekä teknisen avun tarjoaminen on kiellettyä
- matkailualaan suoraan liittyvien palveluiden tarjoaminen Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilla, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa on kiellettyä;

Investointirajoitukset

- investoiminen Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilla, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa, sijaitseviin yrityksiin tai kiinteään omaisuuteen on kiellettyä
- tällaisiin investointeihin liittyvien sijoituspalveluiden tarjoaminen on kiellettyä

Tuontirajoitukset

- Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilta, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa, peräisin olevat tuotteet
- tuontia koskevan rahoituksen, rahoitusavun, vakuutusten ja jälleenvakuutusten myöntäminen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ITÄ-10, Saara Nikkinen, 0295350747

UM/ITÄ-20, Joonas Heiskanen, 0295 350 535

UM/KPO-20, Jukka Nikulainen, 0295 350 485

UM/OIK-10, Mikael Ruotsi, 0295 350 826

EUTORI-tunnus

EU/2022/0191, EU/2022/0192, EU/2022/0193, EU/2022/0194, EU/2022/0195,
EU/2022/0196, EU/2022/0197, EU/2022/0198, EU/2022/0199

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
